

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ-ФІЛОЛОГІВ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Тетяна Тарасенко

*здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Сучасна система вищої освіти України, інтегруючись до європейського освітнього простору, активно реформується відповідно до міжнародних стандартів. Цей процес передбачає впровадження компетентнісного підходу, що забезпечує формування у майбутніх викладачів не лише теоретичних знань, але й ключових компетентностей, таких як критичне мислення, комунікативні навички, соціальна відповідальність та здатність до самостійного навчання. Особливої уваги в цьому контексті заслуговує розвиток соціально-емоційної компетентності, зокрема, емоційного інтелекту (EI).

Розвиток емоційного інтелекту у майбутніх викладачів-філологів є одним із ключових аспектів їхньої професійної підготовки. Здатність до розуміння, усвідомлення та управління емоціями сприяє ефективній комунікації, підтриманню позитивного емоційного клімату в аудиторії, зниженню рівня конфліктності та формуванню здатності до розв'язання складних педагогічних ситуацій. У праці Реувена Бар-Она виділено п'ять основних компонентів емоційного інтелекту, які формують соціально-емоційну компетентність: внутрішньоособистісний компонент (самосвідомість та самовираження), міжособистісний компонент (емпатія, соціальна взаємодія), адаптивність, управління стресом та загальний настрій.

Основна мета розвитку емоційного інтелекту у студентів-філологів полягає у формуванні здатності до ефективного управління емоціями в освітньому процесі, вдосконалення комунікативних навичок, а також створення позитивного емоційного середовища в освітньому процесі. Це дає змогу майбутнім викладачам гнучко реагувати на емоційні стани, розв'язувати педагогічні конфлікти та створювати емоційно комфортні умови для навчання.

Процес формування емоційного інтелекту у студентів-філологів під час вивчення мовознавчих дисциплін реалізується через *використання різноманітних методик і технологій*:

1. *Інтерактивні методи навчання.* Використання дискусій, групових проєктів, кейс-методів, рольових ігор розвиває здатність студентів розуміти емоційні стани інших, формувати власну емоційну позицію та враховувати емоційний контекст ситуації.

2. *Аналіз художніх текстів.* Літературні твори використовують для аналізу емоційних станів персонажів, що сприяє розвитку емпатії, здатності до емоційного самовираження та розуміння емоційних чинників, які впливають на мовлення.

3. *Рефлексійні практики.* Виконання вправ на саморефлексію допомагають студентам усвідомити власні емоційні стани, розвинути здатність до саморегуляції та критичного мислення, що є важливими складниками емоційного інтелекту.

4. *Метод проєктів.* Виконання проєктних завдань, спрямованих на створення комунікативних ситуацій, які передбачають розв'язання емоційно насичених проблем, стимулюють активну міжособистісну взаємодію студентів, а також формування навичок співпраці та розвитку емоційної обізнаності.

5. *Технології самоаналізу та зворотного зв'язку.* Ці методи дають можливість студентам краще розуміти власні емоційні реакції на навчальні ситуації та вдосконалювати навички самоконтролю. Метод зворотного зв'язку забезпечує ефективну взаємодію між викладачем та студентами, що сприяє встановленню довірливих взаємин у групі.

Розвиток емоційного інтелекту у студентів-філологів на заняттях мовознавчих дисциплін має численні переваги, зокрема, це сприяє:

- Підвищенню якості засвоєння знань. Емоційний компонент допомагає студентам глибше засвоювати зміст навчального матеріалу, краще запам'ятовувати інформацію та застосовувати її у практичній діяльності.

- Підвищенню мотивації до навчання. Заняття, які враховують емоційний компонент, створюють позитивну емоційну атмосферу, що підвищує інтерес студентів до навчання та сприяє активній участі у навчально-пізнавальній діяльності.

- Формуванню навичок міжособистісної взаємодії. Студенти з розвинутим емоційним інтелектом краще комунікують, здатні враховувати емоційний стан співрозмовника та ефективно реагувати на зміни в емоційному контексті спілкування.

- Зниженню рівня конфліктності у групі. Викладачі з високим рівнем емоційного інтелекту здатні підтримувати сприятливий психологічний клімат, що зменшує рівень конфліктних ситуацій та сприяє продуктивній взаємодії у студентському середовищі.

Отже, формування соціально-емоційної компетентності майбутніх магістрів-філологів у процесі навчання мовознавчих дисциплін є необхідним компонентом лінгводидактичної підготовки майбутніх викладачів, який сприяє їхній успішній професійній самореалізації, адаптуванню до сучасних викликів європейської освітньої інтеграції та ефективній взаємодії з різними

ЛІТЕРАТУРА

1. Гоулман, Д. (2018). Емоційний інтелект. Чому він може мати більше значення, ніж IQ. Харків: Віват. С.470-476
2. Bar-On R. The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI) / R. Bar-On // *Psicothema*. - 2006. - No 18 – pp. 13-25.
3. Salovey P. Emotional intelligence / P. Salovey., B.T. Detweiler-Bedell, J.B.Detweiler-Bedell, J. D.Mayer; In M.Lewis, J.M.Haviland-Jones & L.F. Barrett (Eds.). *Handbook of emotions* (3rd ed.,). – New York: The Guilford Press, 2008. – pp. 533-547.
4. Льошенко О. А. (2012). Соціальна та емоційна компетентність: порівняльний аналіз. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*, 16, 157-162.